

Position Paper: Bevoorradingszekerheid in energie

Contact: Peter Claes – T+32 496 59 36 20 – febeliec@febeliec.be

Datum: 12/5/2023

Omschrijving

Energiebevoorradingszekerheid is het potentieel van het energiesysteem om op elk moment vraag en aanbod met mekaar in evenwicht te brengen. In België is de energiebevoorradingszekerheid een bevoegdheid van de federale overheid. Voor meer informatie, zie <https://economie.fgov.be/nl/themas/energie/energiebevoorradingszekerheid>.

Doelstellingen Febeliec

Het verzekeren van de bevoorrading in energie overstijgt de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en is dus in belangrijke mate een taak van de overheid. Een efficiënte marktwerking, met een concurrentiële omgeving waarin producenten en leveranciers er alles aan doen om hun klanten tijdig en correct te beleveren, is weliswaar een uitstekende garantie (en misschien zelfs de beste) voor bevoorradingszekerheid, maar de meeste energiemarkten zijn helaas niet zo efficiënt georganiseerd.

In sommige landen gevallen beheert de overheid de natuurlijke rijkdommen, of is ze zelf eigenares van energiebedrijven. Heel wat regeringen en parlementen leggen restricties op aan de *fuel mix*: keuze tussen hernieuwbare energiebronnen en fossiele brandstoffen, geografische herkomst van sommige primaire energiebronnen, weigering of ontmoediging van nucleaire energie,

Febeliec streeft in dit domein de volgende doelstellingen na om de bevoorradingszekerheid te vrijwaren:

- Over het algemeen is een efficiënte en concurrentiële markt een goede garantie voor de bevoorradingszekerheid, zowel voor iedere vorm van primaire energie als voor de intermediaire drager “elektriciteit”;
- Waar marktwerking niet mogelijk is, bijvoorbeeld wanneer de primaire energiebronnen in handen van een monopolie of oligopolie zijn, moet de overheid een rol spelen om te garanderen dat primaire energie beschikbaar is aan redelijke prijzen, bijvoorbeeld door een gunstig klimaat te creëren voor de investeerders in de energiesector, door een vergunningenbeleid te voeren dat nieuwe investeringen in productie of transport stimuleert, door een transparant en consequent energiebeleid te voeren dat de visibiliteit op (middel)lange termijn voor de potentiële investeerder sterk verhoogt;
- De overheid (op Europees en/of Belgisch niveau) dient de bevoorradingszekerheid, die vaak minder ter harte wordt genomen door de markten, van primaire energie op lange termijn te vrijwaren. Zij dient hierbij oog te hebben voor een evenwichtige diversificatie van de bevoorrading, zowel op geografisch vlak als op het niveau van de verschillende primaire energiebronnen, door naar een delicaat en economisch, sociaal en wetenschappelijk gefundeerd evenwicht te streven. Zij moet ook, indien nodig, gepaste akkoorden stimuleren met producenten van primaire energie. Zij moet ook, waar nodig, de juiste investeringsignalen geven aan potentiële investeerders, aangezien investeringen in de energiesector lang op voorhand dienen te worden gepland en vaak vele jaren in beslag nemen.
- De bovenvermelde principes zijn ook van toepassing op elektriciteit, waarbij de overheid
 - o een *fuel mix* moet bevorderen die compatibel is met de evolutie van de reserves van primaire energie, zonder om het even welke technologie *a priori* uit te sluiten;
 - o de afstemming moet opvolgen tussen de productiecapaciteit en het piekverbruik, en dit op een voldoende lange termijn (minstens 10 jaar);
 - o een realistische inschatting moet publiceren van de behoeften aan capaciteit van de centrales, en dit volgens hun aanwending (base, peak, ...) en hun primaire energiebron;
 - o indien de markt niet correct en tijdig inspeelt op de behoeften, een bijsturingsprocedure op gang moet brengen, die de nodige investeringen garandeert om het evenwicht te vrijwaren tussen vraag naar en aanbod van elektriciteit. In dit kader is Febeliec geen voorstander van het mechanisme van een capaciteitsmarkt; een dergelijk systeem zou bovenop de vrije markt voor elektriciteit komen te staan, door een aanbestedingsprocedure in het leven te roepen die de betaling van een vast jaarlijks bedrag zou vereisen op een “capaciteitsmarkt”; dit zou de totale prijs van elektriciteit fors kunnen doen stijgen. Febeliec vraagt dat de overheid steun zou verlenen aan nieuwkomers op de productiemarkt die investeren of ervoor zorgen dat er geïnvesteerd wordt in nieuwe centrales die

tegemeet komen aan de behoeften. Deze steun zou de risico's compenseren die eigen zijn aan de nieuwkomer die slechts beschikt over één centrale in de regelzone.

- Wat de gereguleerde transport- en distributienetten betreft van elektriciteit en gas, moeten de investeringen ook gepland worden, voor een termijn van minstens 10 jaar, rekening houdend met zowel de nationale behoeften als met de optimalisering op Europees vlak;
- *Last but not least* dringt Febeliec aan op de nodige inspanningen inzake onderzoek naar en ontwikkeling van nieuwe energiebronnen, energiedragers, energie-efficiëntie en mogelijkheden voor transport en stockage van energie; op middellange termijn dringt zich immers de overschakeling van fossiele brandstoffen naar andere energiebronnen op, een revolutie waar we vandaag technologisch niet klaar voor zijn... .